

Fr. R. Kruusimägi nim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

2022

14. aastakäik.

Ühisk. nummer 10 kop.

Meie Mats

Tellimise hind kättesaamisel aastaks 4 r. 50 l.,
6 kuu eest 2 r. 30 l., 3 kuu eest 1 r. 20 l. Toime-
tusest ise ära viies: aastaks 3 r. 50 l., 6 kuu eest
1 r. 80 l., 3 kuu eest 90 l. Ilmub iga laupäeval.

Toimetuse ja talituse:

Tallinnas, Harju ja Püüti mültsi nurgal nr. 46/15,
"Seaduse" raamatukaupluses. Telefon № 740.

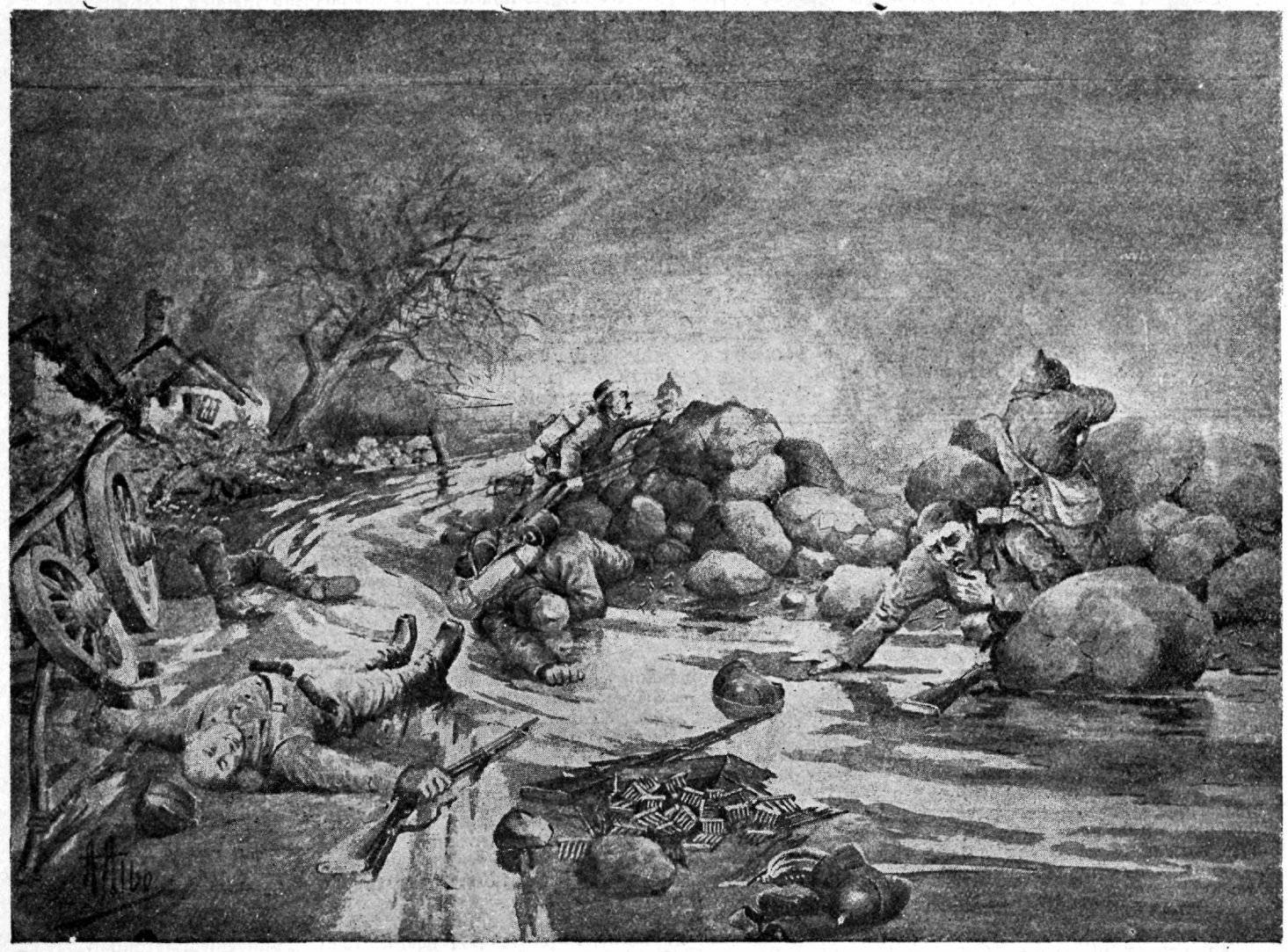
Aadressid: Moskva teele 131-1 kuni 131-100, P. Pevely.
Журналъ „Мейе Матсъ“.

„Meie Matsi“ nimi ja selle nimega ühinenud näopiis on ametlikult registreeritud ja kinnitatud, 12. detsembril 1914. a № 34191 all.
Järelegemise eest hoitatakse.

Nr. 34.

Laupäeval, 11. (24.) aprillil, 1915.

Nr. 34.

Viimased küla kaitsjad.

J. Jüren ja Ruben Ehtmann, mõlemad Tallinnast. Ehtmann on 2. detš. waenlase sumadani läbi pörutada saanud ja kodu parandusele lastud.

Jahendamiseruumid Ottonis.

G. Zwanowi järele.

Londonis „Rahvusliku wõrastemaja“ toredas numbri-
toas istusid mõnusatel, tumekollase nahaga laetud tugitoolidel
Redshinald (Reginald) Geshar — noor Inglise inshener-üles-
leidja, ja ritas Amerika loomakaupleja mister Wandtsild.
Mõlemil suitsesid suured mustad sigarid; Wandtsild
kuulatas tähepanelikult insheneri, kes temale oma uue üles-
leiduse häid omadusi seletas.

„Neil kunstjää walmistamise masinatel, mis teil praegu
tarwitusel, on rohkem halbu kui häid külge, selles asjas
peate ise ju järele andma, ser (sire). Teie Kalifornia päike
muudab selle kunstjää enne veel wedelaks mudaks, kui looma-
tered täielikult läbikulmada jõuavad. Ja ainsa jää pane-
mise töö peale teraskastidesse läheb igapäew kümme töölisi
waja. Lõpuls kurdate ise, et reguleerimise apparadi torud
äkilist õhufuujuse muutust wälja ei kannata ning sagedat
parandamist nõuavad.“

Mister Wandtsild lasi suust pahmaka finist suitsu wälja
ja nokutas tõendades pead.

„Kõik need halbtused on minu sistemi jahendamise masi-
nates kõrwaldatud,“ jatkas inshener. „Kõige palawamal ajal
walitseb hoones niisugune õhufuujus, nagu just soowite.
Räete,“ ta näitas sõrmega joonistuse pealt, „neid torusi

mööda liigub tolfusuritud õht. Minu kraanide sistemi abil
wõib seda tarwapealt reguleerida. Ja kõige selle juures ei
ole jahendamiseruumi rohkem töölisi tarwis kui kõigest kaks
— tehniker regulatori ja teine — dinamo - masina juures.“

Mõne sekundi waitisid mõlemad.

Wiimaks sirutas Wandtsild, sigariotsa tuhatoosi wisates,
inshenerile käe wastu.

„Olen nõus, ser, olen nõus,“ pomises ta. „Ma näen,
et teie ülesleidust meil Ottonis wõib tarwitada.“ Ma jään
tulewa pühapäewani Londonisse. Selle ajaga jõuate oma
asjad ära lõpetada ja tarwilikud töölised palgata? Siis sõi-
dame seltsis „Atlantida“ga — ta sõidab esmaspäewa õhtul
kell 7 wälja.“

Redshinald Geshar oli lühikse järelmõtlemise järele nõus.

„Koh, siis on kõik hea,“ hüüdis amerikalane, tšhekira-
matut wälja wõttes. „Tähendab, teile tuleb tšhekk poolteist
tuhat sterlingnaela peale wälja kirjutada?“

„Jah, ser!“

„Ja tunahomme, kui teil wõimalik on, teeme notariuse
juures wormiliku lepingu. Teie teate minu notariuse adressi?
Stromwelli uulits 41.“

„Tubli, ser, kell 4 olen ma seal,“ wastas inshener, kübarat
wõttes.

2.

Ja neegrid-lihunikud, ja poolmetsskud karjased, ifegi jul-
ged Europa wäljarändajad kartsid don Pablo Ortinasot,
mister Wandtsildi istanduste walitsejat.

Kõhn, brongskarwa näoga ja terawate näojoontega don
Pablo oli toores ja kõrk. Enamaste alati oli ta wahtu
aetud hobuse selgas, ja alati oli tal kollane nahkpiits ääes,
millega neegreid wäheha kui effituse pärast wastu nägu pek-
sis, ilma et peremehe juuresolekust oleks hoolinud. Ainult
Wandtsildi tütre juuresolekul tallsutas ta enna, kuigi ta
filmad sealjuureski ka kurjalt wälkumast ei jätnud. Ringi
käisid kuulujutud, et don Pablo kullajuustselist ja sinisilmalist
iludust, miss Emmat, armastab. Kõneldi ifegi, et don Pab-
lol selles asjas mister Wandtsildiga läbirääkimine olnud,
kes oma walitsejale wastanud, et ta tõuwahest wälja ei tege-
wat, kuid oma tütrele andwat ta kolmsada tuhat dollari
kaasa, ja peigmehel ei tohtimat mitte wäheem warandust olla.

Kõiki imestas, et don Pablo peale selle, kui ta enese-
armastus nii walusa hoobi saanud, itka weel mr. Wandt-
sildi juurde teenima jäi, nagu poleks mingit wahetuhtumist
olnud. Ainult tema wäljaastumised muutusid weel toore-
maks, tema iseloomu metsitus weel selgemaks.

„Telegramm!“ hüüdis mulatlane-posteljon wahutawa
hobuse selgas lähemale ratsutades, sadulast karates ja tu-
mardades don Pablolle, kes praegu karjamaadelt ringsõidult
tagasi tulnud, üht patikest andes.

„Automobil kell iheteistkümnese rongi wastu saata.
Load külalisele korraldada. Wandtsild.“

Dan Pablo otsaesine läks kortsu.

„Waja lõpp teha,“ ümises ta läbi hammaste ja andis,
Hispania keeli sajatades, oma ratsule kannukseid.;

3.

Miss Emma aeles igawuse pärast oma uhkes toas. Sele-
kollased afnariided olid alla lastud. Punasest puust sohwa
peal poollamodes kuulatas ta oma seltsineiu ühetoonilist luge-
mist. Seltsineiu, miss Mild, oli kolmekümne wiie aastane
kaunis kuiwetanud neiu, palawusest hoolimata mustades
riietes, miss Emma aga ise oli päriselt läbipaistwas walges
battist ilikonnas.

Ukse peale koputati.

Rumardades teatas noor toaneitsi, et walitseja mr.
Wandtsildi käest telegrammi saanud ja ennaft wastu wõtta
palub.

„Ükskõik, las tulla,“ ütles Emma, pillkawa muigamisega.

4.

Dan Pablo ei olnud enam tööriietes. Hästi õmmeldud
sabakuub kattis tema sihwaat kogu. Rinnaesises särasid
suured brisjandid. Ta suudles miss Emma kätt, nokutas
kõrgilt seltsineiu poole ja istus.

„Siin on telegramm teie isa käest,“ ütles ta, kirja andes . . .

Miss Emma filmad lendasid üle paberi.

„Ma olen väga rõõmus, et isa külalise toob, kui see aga jälle mõni hangeldaja või seaweristaja ei ole. Teate mis, don Pablo, ma ei suuda enam seda igawust ja kuumust välja kannatada. Minu sõbranna Ellen kutsus mind oma mõisa, Bostoni lähedale, wõõrusele. Peaaegu, ma põgenen tema juurde.“

Don Pablo ei pannud nähtawaste neid sõnu tähele. Tema filmad põlesid, põskedele ilmus tume puna.

„Kuulge, donna,“ hakkas ta korruga Hispania keeli rääkima. Seltsineiu waatas kõrderi ta otsa, ta ei mõistnud seda keelt.

„Teie isa tuleb homme koju . . . Donna Emma, ma ei suuda kauemine oodata — ma armastan teid. Teie isa liikkas mind tagasi, aga kui teie nõus olete, jääb ka tema nõusse. Tulge minu kaasaks! . . .“

Viimaseid sõnu ei öelnud don Pablo enam selgeste, waid otse kähistas välja. Ergulikult sõrmi wäänates jäi ta wait.

Miss Emma waatas külmalt ta peale.

„Teie eksite, don Pablo, kui arwate, et isa teie soovist mulle ei teatanud, ja teil on täielik õigus: kui mina nõus oleksin, oleks ka isa nõus. Mõistate niisid kõik,“ lisas ta Inglis keeli juurde, ja ütles, seltsineiu poole pöördes:

„Noh, miss Mild, jattage lugemist.“

5.

„Minu tütar miss Emma! Ottoni wälitseja — don Pablo Drimaso —“ tutvustas Wandtfild Redshinald Gechari. „Waadake, don Pablo, mister Redshinald ehitab meile oma sistemi järele jahendusruumid, wanaide aemete, milledega teie ilmaski rahul pole. Jah, et mitte unustada, saatke homme hobused meistrite järele, neid on neli, ja peale selle tööriistad.“

„Mitu wankrit läheb tööriistade tarwis, mister Gechar?“

„Kahest on küllalt.“

6.

Teisel hommikul ilus as toas uues ärgates hakkas noor insener ennast iseeraltiku hoolega riidesse panema. Ta walis tumepruuni ülikonna, sinise-mustakirju kaelasideme ja Prantsuse kingad suurte pannaldega ja laiade nõõridega. Pehmet kraed kuldnõelaga kinni pistes waatas ta teraselt peeglis. Alles weel noor, õrna punaga ja walfjas-hallide filmadega nägu waatas sealt wastu. Rõõwa harjaga liikkas Redshinald weel kord üle juuste, pilku oma hästi poleritud sõrneküünte peale heites, tõusis siis naerul näol ulesse ja astus wilistades toast välja.

7.

Peale lohwijoomist ratsutasid mister Wandtfild, miss Emma ja Gechar umbruskonda waatama. Nägus Amerika neiu ajas inseneriga nagu wana tuttawaga lõbusalt juttu. Ta jutustas, kui meeliskud tõmbes alles weel siinsetel pärismaalastel on, kui hea, ilus ja armas ta õnnis ema olnud, ja kuidas temale Europa meeldinud, kus ta minewal sügisel käinud, ja Redshinald wastas temale, seda kõike kuulates,

niisama lõbusalt, ja wabalt, endamisi mõeldes: „Ta meeldib mulle tõeste.“

Juba kolm kuud on Redshinald Gechar Ottonis elanud. Wana jahendamisehoone on tema juhataste järele täiesti ümber ehitatud. Töö wenis kauemaks, kui arwati, sest üks kaasa toodud mehanikeriteft jäi haigeks, ja Inglismaalt tuli uus tellida. Kuid Redshinaldil ei olnud ajakulust kahju. Otse selle wastu, wiimast korda niisid ehitust üle waadates — homme pidi jahendamiseruumide proow olema — mõtles ta kurbusega selle peale, et teda nädala pärast enam juba siin ei ole ja et ilusad jalutuskäigud Emmaga lõppema peawad.

„Mister Gechar!“ kostis korruga seljatagant. Ta pööras ringi. Miss Emma ulatas talle, kiirest ratsutamist puuetawa näoga, hobuse seljast lätt.

„Ah, kuidas siin kõik muutunud on. Noh, wõtke mind kaasa, näidake mulle oma tööd. Mi, ma kusun! . . .“

„Lubage mulle oma käsi, miss!“

8.

Pooletunni pärast astusid mister Redshinald ja miss Emma jahendamise ruumidest välja. Mõlemad — walfisid. Redshinaldi nägu õõgas, kui ta neibu hobuse selga aitas.

„Jällegemiseni,“ ütles neiu, ratsmeid wõttes. „Teie tulete lõuneks?“

„Jah, miss, mul on isna wähe weel tegemist. Minult kirja tahhan weel . . .“

Redshinald ei lõpetanud ja puustas uueste. Miss Emma pööras tema poole, nagu wastata tahtes, kuid nõutas ainult pead ja lõi siis hobusele piitsaga.

9.

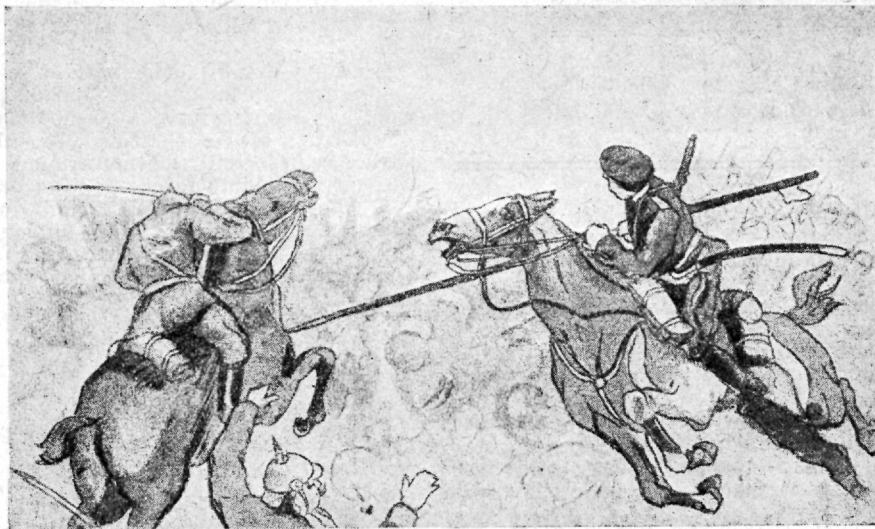
Koju jõudes istus noor insener kohe, õnnelikult naeratahes, laua taha. Ta kirjutas kaua. Umbriku oma piitsa-riga kinni pannes, kirjutas ta selle peale: „Mister Wandtfildile — Ottonis.“

Jahendusruumide läbikatsumise tagajärjed olid hül-gawad. Neli sada tapetud lammas olid pooletunniga nii kangeste küllmanud, et liha haamrilõõkide all nagu lubi purunes.

„Täna, ser,“ ütles Wandtfild, inseneri kätt surudes. „Ma pean saatust tänama, kes mind teiega Londonis kokku juhatas. Eks ju, Emma!“ pööras ta kelmika naeratussega tütre poole. See läks üleni punaseks ja lõi filmad maha. „Serrad,“ jattas Wandtfild edasi, „palun tõldadesse istuda — eine ootab meid ammu ju.“

10.

Küllalisi oli jahendamiseruumide awamisele kaaskimmed kokku sõitnud. Mõned naabrid, jämedawõitu, päite-seft kõrwetatud nägudega mehed ühes naistega, pooleksaja aasta eest Europas moodis olnud riietes, üks juhtumisi siia sattunud uhte isand Washingtonist, arst, pastor ja pastori-proua. Miss Emma kirjutas selle kirju seltskonna üle ainult

Ratsawäliliste kahewõitlus. Kunstnik, Selentowi joonistus.

1) Rudolf Taal, Kolga w. Sõjawäljal.
2) Theodor Kalberg, Kolga w. Sõjawäljal.

nina — mis jaoks neid kutsuda. Ah, kui uhket feltkonda ta Bostonis ei olnud näinud!

Lõunalaua tõiaks mitter Wandtšild tõsise ja uhke näoga illes.

Wäljawalitud sõnadega ja keetulistest lausetest kuulutas ta oma tütre kihluse mitter Redshinald Geshariga.

Istandnikud-naabrid plaksutasid käsa. Wahuwiina toodi. Kõik astusid isa, pruudi ja peigmehe juurde õnne soovima, nii kudas keski ostas.

Ka don Pablo astus lähemale. Ta näitas kahwatum olewat kui harilikult, käsi wärises tal kergelt.

„Ma rõõmustan südamest, donna,“ ütles ta imelikult häälega, millest dieiti aru ei saanud, oli see kurblik wõi pilgelik.

Peale pidusööki panid meesterahwad sigarid põlema. Naisterahwad istusid rõdu peale, kaks neegrit kandisid sukrujäästist ringi.

Miss Emma ja Redshinald astusid aeda. „Juba olemegi pruut ja peigmees,“ ütles missi filmi maha liiies ja nagu kurwa häälega. „Ma armastan sind“, wastas Redshinald, ja, neidu ligemale tõmmates, suudles ta teda kõwaste wärsete, poolawatud huulte peale.

11.

Kestöö oli ammu möödas, kuid Redshinald ei olnud weel magama heitnud. Lunahomse peale oli laulatus määratud. Nüüd on tal wõimalus laiemalt oma ülesleiduste kallal töötama hakata . . . O, insghener Redshinaldi nimi saab weel kuulsaks! . . .

Koputamine atna peale karkestas tema auahned unistused. Ta liiskas atna lahti ja nägi don Pablo. Walitseja nägu oli kahwatu, juuksed korratud, riided hädapärast selga tõmmatud.

„Mister Geshar, jahendamiseruumides on õnnetus — pea-referuar lõhtes — kraanid ei tööta.“

Redshinald wõttis peast kinni. „Mu Jumal — plahwatus on ähwardamas!“

Walitseja wahutus hobune seisus wärawas.

„Istuge mu selja taha,“ ütles don Pablo ärewalt. „Mega pole enam teist sadulasse panna.“

Piits wuhises. Rad ratsutasid.

Sügisese toidu sidrunikarwa walgus kumas juba idataewas. Harwad tähed helkisid ja wajasid filmapiiri taha. Beerandunnilise kiire kihutamise järele olid insghener ja don Pablo jahendamisehoone juures. Silmapilk kargas Red-

shinald pakku, lastese rohu peale, tõmbas don Pablo käest wõtme ja tormas sisse.

Mööduapparadi numbrid näitaksid harilikku rõhumist. Pumbad, rattad — kõik olid korras. See rahustas Redshinaldi — kui ainult referuar lõhkenud on, on ähwardawat plahwatust kerge kõrwalbada.

„Andke mulle masinaruumi wõti!“ pööras ta don Pablo poole.

See pistis käe taskusse ja jäi segaselt insgheneri otsa waatama. „Kui kahju,“ hüüdis ta, „ma olen ta ära kaotanud. Meie peame läbi külmendamise-toa minema — külm küll on natuke, aga midagi ei ole parata.“

Redshinald nokutas pead. Don Pablo tegi uksest lahti ja lastis teda ees minna. Jääne küllm löi Redshinaldile wastu nägu, kuid suurte sammudega astus ta julguste edasi. Seal ongi masinaruumi uks. Mis see on — ta on kinni. „Don Pablo!“ — Ei mingisugust wastust. Insghener waatas ringi — külmendamiseruumis polnud hingegi. Ehmatades, külma wärises, jooksis ta tagasi ja karjatas. Uks, mille kaudu ta praegu sisse astunud, ei läinud lahti — see oli wäljaspoolt kinni pandud.

Wälguna fahwatas Redshinaldil arusaamine — ta oli wangis!

Pärast kistud filmad wiibisid tal kohtumisega graadiklaasi peal. Elawhõbeda sammas wajus ifka madalamale . . . ifka kiiremalt . . . madalamale, madalamale . . .

Korraga löi ere elektriwalgus helkima. Ja koha selle järele helises kõiki jahendiseruumi osakondast ühendaw telefon. Redshinald kargas selle juurde. Kõneles don Pablo:

„Ma tegin praegu kõik kraanid lahti, ja wiieteistkümmne minuti pärast olete jäepurikaks külmunud. Teie elu ei ole mul tarwis, aga donna Emma, kes minu käe tagasi liiskas, armastab teid. See on minu kättemaksimine . . . Teie peate jurr . . .“

Redshinald mõistis kõik. Ta lastis toru langeda . . . Aga siiski . . . miks ei lõpetanud Pablo wiimast sõna? Mis pauk see oli, mis telefoni läbi kostis?

Kuid ei! Peaaju surmahirmu kujukused! Hakkab uppaja ju ka olekorrest kinni . . .

Külm ähwardas hinge matta, kraadiklaas . . .

Prahwatades lendas uks lahti. . . Hommikupäikese säras tellis Emma kaju läwele, juuksed sassis, ainult suur-rätik ihuhatteks . . .

„Redshinald! Sa elad . . . elad! Jumal tänatud! Jõudsin weel wiimasel filmapiigul!“

Uus elu hoowas insgheneri tardunud liikmetesse. Rahe sammuga oli ta armsama kõrwal ja uksest wäljas.

„Mu arm . . .“

„Ma aimasin kurja . . . Ma tunnen don Pablo wihamist . . . Sel õõsel ei saanud ma magada ja nägin sind temaga mööda kihutawat. Hirmus aimdus ajas mind teie järele . . . Nüüd ei saa ta enam kellelegile kurja teha . . .“

12.

Sahwanikollane päike kullatas, kollase rohuga kaetud lagendiku kohale kerklides, kaht inimest, kelledest ühel suur-rätik kerge hommitutuule käes lehwis. Üksteise ümbert kinni hoides sammusid nad pikkamisi, hobused käeförwal, lastese rohu sees, kuuma, rõõmsa pilguga — päikese poole.

Emal jahendamiseruumis aga lamas don Pablo, käed laiali, selili; osaw rewolwituul oli tal peast läbi tunginud . . . wiimasel filmapiigul.

Dr. med. Hindhede

Cestujulik kotaraamat

on praegusel kallil ajal meie pereemadele väga tarwilik. Terwisilised, maitswad, odawad toidud. Hind 70 kop.

„Teaduse“ kirjastus, Tallinnas.

Bahemaltpoolt teine: Eduard Gau, Tallinnast. Langes 7. nov. R. all šrapnelli kihu läbi.

Wenemaa ja Konstantinopol.

III*).

Kompassindel näitab põhjasse, Wene riigi kujumise ajaw vedru on ta tung lõunasse.

Selle kirjatüki algusel nimetasime, et Wenemaa teotsumine Konstantinopoli poole juba Peeter Suurest saadit

jama teed. Wene riigi püüdel Konstantinopolisse saamiseks on nõnda terwelt tuhat aastat pikk minewit selja taga. Esimesed Mikla-, hiljem Tsaargrabi käigud olivad ainult katjed. Aga aastal 941 ilmus kolmas Wene riigi walitseja Igor juba päris suure sõjaväega: 40,000 meest 100 laewa peal, Bosporuse ette, hävitas wäina mõlemad rannamaad ning ahwardas lõwaste ka pealinna. Greeklaste jõud ei suutnud ta vastu seista, aga nende nõu käis põhjalaste omast üle. Kohutaw Greeka tuli (mis ka wee sees põles; see oli pärastise püüsirohu eelläiia) hävitas Wene laewastiku

Bengallaste wäle kallaletungimine.

Piigid wäljas, tormasid Bengalia ratsanikud nagu maruhoog Saksa jalawäele wastu ja tungisid tema ridadesse, kõite, kes ette juhtus, maha nitte.

dele woolama. Greeka osaw riigitunst mõistis ka peogi Wene riiki enda lepinglasets bulgarlaste wastu meelitada, kes temale ligemal elades tarbetavamad oliwad kui tauged wene-lased. Nii ei mõitnud Wenemaa mitte Greeka riiki ühes ta tähtsa pealinnaga poliitiliselt ära, waid see mõitis Wene riigi kulturaliselt enda poole. Senine waenus ja wastolu nende riikide wahel lõppes ning ajemele ajus elaw sõbrast läbitäimine.

Seda arenemisekäitu katkestas küll korrats weel Wene sõjatas würst Swjatoslaw, kes 970 a. 60,000 mehega Donau maadele sõtta läks, efiti küll bulgarlaste wastu, aga kui sõda õnnestas, tungis ta ka üle Balkani, mõitis Filipopoli ära ja põrkas siis ka greeklastega kokku. (Nii on siis Wene wäed ju ligi tuhande aasta eest korra Konstantinopoli ligidal ära käinud.)

Kuid seekord walitses Greekas tubli keiser Johannes Zimisles; see läks ise Swjatoslawi wastu sõtta, mõitis teda, piiras ta Siliftrias ümber ja jundis rahu tegema, mille juures wanad lepingud uuendati.

Pea tuli nende riikide wahekorrasse ülisuur pööre. Würst Wladimir kosis Greeka keisri Basileos II. de Anna abitaasjaks, mõitis sellega ühtlasi ka ristiusu wastu, mida ta riigi kultura tõstmiseks hädapärast tarwiliseks tundis (988), jai selle järgi greeklaste sõbrast, tuetas seda riiki oma poolt ka muude waenlaste wastu ja aitas teda nii uuele kogu-misele, hoolimata sellest, et nõnda Wene wõimu Mustamere äärest, kuhu see end juba pejitama hakanud, jälle tagasi tõi.

Aga see taganemine mõis ainult ajutiseks olla; Wene riigi Mustamereni laienemine näis üksi ajaküsimus olewat. Küll eraldas teda sellest siis weel petsheneglaste riik, mis terwet nüüdsset Duna-Wenemaad ja Rumeniat oma all pidas. Aga see riik oli õnnetu ja lõdew ning ei oleks „Wenemaa tungi lõunasse“ juuremat takistada juutnud. Järg-newa paarrijaja aasta jooksul lagunes see ka ieenesest ära. Võomulikul asjataigul oleks nüüd Wenemaa petsheneglaste päranduse omale saama pidanud, jelle järele oleks ta wistise keelamata weel taugemale lõunasie laienenu, nõnda wahesti waiwuma Greeka riigi ajemele sõdamaade walitsejaks tekkinud. Sest Greeka wõimu õnnestajiwad ühtelugu järje-tindlast läänest Slaawi rahwad, idast kange Islami (Muhamedi usu) murdlaene.

Aga ajaloo-täigul on omad tujud ja iseäralised pöörded. Etimele kahesaja aasta pikkuse wõimsa kogu-mise ja kaswa-mise aja järele tuli Wene riigile 400 aasta pikkune nõrte-mise ja waiwumise ajajätk. Enne õnnetu õvariitideks jagu-nemise mõjul, pärast wälimisel rõhumisel, Mongoli itte all

Niisugusel asjalool polnud riigi laiene-misest enam juttugi, waid ta wähenes weel suurelt.

Kui aegapidi oluford jälle muutus, Wene riik 15. aastajal wõimsate Moskwa würstide juhil end uueste loondas, Mongoli itte ära heitis ja õjariigid ühendas, oli ta seisuford ometi wäga palju halwemaks saanud kui Wladimiri päiwil. Sest ta oli nüüd pahemale maapinnale tõrjutud, enam põhjasse tagan-datud, Mustast merest aga hoopis taug-gele jäänud. Ning sinnapoole uueks liginemiseks ei olnud efitotsa enam loo-tustigi. Sest wahesajal oli lõdunen Greeka riik (a. 1453) lõpukultustunud ning ta ajemele wäga tugew Türgi riik astunud, mis, nagu eespool kuulsiime, siis koguni Kiiewi ligidale ulatas. Wenemaale Mustamere teele lõma riiki ette lükkas.

Kui aga Wene riik 17. aastajaja tei-sel poolel jälle lõdud mõitma hakkas, ajus ta warmalt Türgi wastu sõjale. Efiti argjelt, tjar Aleksei ajal, aga Peeter Suurest saadil järjekindlast ja mõjurik-talt, nagu eelmistes numbrites kuulsiime. Ka h e s t e i s t k ü m n e s Türgi sõda on Wene riik Türgi järt-järgult Dnep-

peri maadelt Europas üsna ta pealinnu ligikonda surunud, temalt waremalt mõidetud maid endale omandades, pärast Balkani maadel uusi ristiusu riiksid rajates, mille loomu-litaks kaitsejaks ta end õigusega peab.

Nüüd on siis „suur tund tulnud,“ mil Wenemaa oma ülesande, mille kallal ta üle tuhat aastat tõdanud, täiele lõpule mõib wiia. Asjalood, mis teda seni selles itta tatis-tanud, on nüüd kõigiti ta kasuks pöördunud. Põlised sibe-med, mis Wene riiki ta algusest saadil Tsaargradiga kõit-nud, mis sealt ristiusu omandamisega õtsegu pühitsetud saa-nud, kujunewad nüüd tihedaks, katkestamata kangaks. . . . Nüüdne kolmas teist kümnes Türgi sõda jääb tõe-näitlikult wiimajaks.

See kindel lootus täidab nüüd terwet Wene seltskonda ja ajakirjandust ning awaldas end õige selgelt ka wiimafel riigiwolikogu ja riigindutogu koosolekul, kus ka walitsuse juhid seda mõiet omaks tunnistasid.

Wälimiste asjade minister Sazonow kõneles asjast weel ettewaatlikult ja tagasihoidlikult, et mitte tuibagi tulewitu jaots oma kaja kõita, aga itles itka selgelt küll: „Õeg on ligidal, mil Wenemaa majanduslised ja poliitikalised üles-anded, mis wabale merele pääjemisega ühenduses on, ära õt-sustatakse.“ Palju awalikumalt teatas peaminister Goremõtkin oma awamisesõnes „Wenemaa ajaloo hilgawast tulewikust temale nii tähtsa Tsaargradi müüride juures.“ Weel palju julgemalt ja kindlamalt ilmutiwad rahwasaadi-lute loowid. Riigiwolikogus seletas rahwawabaduslane Mijukow, et Wenemaa nüüd oma põlise püüde, Balkani slaawlaste ja kriiflaste kaitsejana Wosporuse ääres täskjaks jaada, täide peab saatma. Riigindutogus tõi endine mi-nister Gurko õige tõeõda seletuse ette: „Meie tahame kind-laste loota, et nüüd Tsaargradi omandame, sest ainult siis mõime lõuna-slaawlastega tõffisesse ühendusesse jouda ning nende õhe õja juures praegu wõimul olewat germanis-muse häwitawat mõju kõrwale jaata. Peatakistus jelle ette-wõtte täidejaatmiseks on nüüd õnnels kadunud, nimelt Lääne-Euroopa riikide wastuseist, keda meie nüüd oma wap-rade lepinglastena austame. Siis saab ilmsi tõeks see ar-mas unenõgu, mis kuuletaja awaldanud (itles need sõnad, mis 30. nr. kirjatiiki eesõttas seijawad).“ Würst Golizin-Wu-rawlin seletas: „Nüüd küwatatakse meie maapinnasse suu-rjeeme ja meil on oma piiride taga õige suur lõikus õodata.“

Nõnda elab meie riik praegu ülitwäga tähtsat aega läbi, wahesti tähtsamat kui ta ajalooõs kunagi enne olnud. Konstantinopolit omandades, mis „õahe maailma-õa wä-rawa wahits“ on, tõuseks ta mõju määratu suurelt. Kuida sellega lugu läheb, näitab küll juba lähem aeg. Sest Dar-

Mart Einberg,
Aleksandri w. Punaseri
ti osatõnmas.

Madis Einmann,
Pärnust. D. haigemajas.

August Lohf,
Wilhandi kr. Sanitarina
sõjawäljal.

Jakob Drit,
Wõistkult. Praegu sõja-
wäljal.

Herman Kurt,
Tännastlmaist. Tegewas
wäeteenistuses.

danellidest läbimurdmiseks töötawad Prantsuse ja Inglise laewastituid wõimsalt, suurem wäina-osa on juba nende käes ning kõige kitsama ja kõwema koha kantside purustamiseks talitatakse agaraste. Kui wäga tõsiseks asjalugu juba läinud, näitab selgeste see, et Türgi ministrite-ndukogu Konstantinopoli äraandmise pärast nõu pidanud on, ning kindlamalt kui enne teatatakse, et sultan sealt ära Nassaše läinud. Seft juba ähwardatakse Türgi pealinna ka teiselt poolt, Bosporuše wäina küljest, mis sellel üsna due ees on. Meie laewastit on paaril korral Bosporuše ees käinud ja sealsid kindlustusi pommitanud. Meie miinide otja on Bosporuše juures seni terwelt tosin Türgi laewu sattunud, nendeft 8 hukka saanud. Suurem tegeuus meie poolt on küll weel tulemas, ei ainult mere-, waid wiist ka maawäe jõuga.

Sellega astub Konstantinopoli poole tungimine üsna uuesse ajajärku ja senine asjakäit muutub hoopis. Türl peab end nüüd ka hel pool kaitsema, nõnda aga jääb ta mõlemal pool nõrgaks ja Konstantinopoli saatusline tund liigineb raudse järjekindluslega. Wenemaa omandab endale „Tsaargradi“ kohta õigused ei üksi oma lepinglaste laudu, waid enda jõuga. Ote tänawu, kus 900 aastat Püha Wladimiri surmasti täis saab, kes esimesena kõwad ja lestinud siledem Wenemaa ja Konstantinopoli wahel sõlmis, saawad need täieliseks ja püsivaks ühenduse paelats. See on ajaloo-käigu järjekindel saadus.

S. P.

Cesti sõjameeste kirjad.

I.

Sõjawäljal, 6. märtsil 1915.

W. austatud Meie Matsi toimetus! Mina, sõjawäljalane, lellest teie suurt lugu olete pidanud, tõttan teid teie kirjanduse eest tänama. Palju nalja ja tõtt leidisin ma sealteft, nii et lugedes waenlaste summadaniide käinat sugugi tähele ei pannud. Ko oli mul suur rõõm näha oma kaaswenna S. K. näopilti, kes 2. septembril J. all langes. Ta langes minu kõrvalt; soowisin temale head und kõigewägewama läe all ja tormasin langes wihas edasi, mahatappes waenlasti. Weebruarikuu 26. lahkusime R.—st: waenlasted kadusid sealteft paigast. Nüüd tapame neid Karpatides, kus nemad meie eest jooksewad, et kollased saapad wastu selga löwad. See nähtus ei ole meil uudis.

Meie häwitame kurabit maa pealt ja tuleme Tallinna tagasi, aga meie, sõdijate, kõwad ei taha enam Saksa teelt kuulda peale sõda.

Elagu kõik rõõmsalt, Cesti wemnad ja õed, ja minu kodune maapind! Namaakaitsejatenä eeslinil wäljas warjame kodumaad oma seljataga. Olge julged, teiest wälja saadetud pojad on kanged, kes naljalt ei lange.

alamohwitser Johannes Kuhlmann.

Sõjawäljal, 14. weebruaril 1915.

... Teie wenna (Aleksander Blumbergi) surmasti ei saanud ma Teile ennemalt sellepärast sõnumit saada, et ma adressi ei teadnud. Ma ütlesin tale küll enne, kui lahingusse läksime, et kirjuta mulle oma adress, aga ei olnud enam aega.

Ta oli aus soldat. Meie elasime temaga kui wemnad, lugesime alati üksteise kirjasi, mis kodust saime, ja teenisime ühes roodus. Ennemalt juba teenisin temaga kolm aastat ühes ja ka sõtta läksime ühes ning tulime terwetena 7 lahingust läbi.

Sõmmikul, kui lahingusse läksime, oli ta nii rõõmus, ja tegime Poola neiudega nalja. See oli kell 7 ajal, kui me wälja ratsutasime. Waenlane oli wäga ligi, umbes 6 wersta meieft kaugel. Meie hakkasime teda taga ajama ja leidisime ühe tema jalawäe salga. Seal käskis komander meid jala metsa minna ja waadata, kas nendest mõndagi wangi ei saa wõtta. Meie läksime, aga neid oli palju. Astusime metlast wälja ja hakkasime lastma, aga meil ei olnud ühtegi warjupaika, kuhu oleksime wõinud endid peita. Waenlased nägid meid selgeste ja lasid meie peale kui wihmahoogu. Meie olime, nimelt, wäga kaugele läinud ja waenlane sai selle tõttu meie peale kolmest küljest tuld anda. Ei olnud muud teha, kui hakkasime kõik põgenema, aga tema, teie wend, ei lastnud küüru, nagu meie, ja temal lasti kuul paremast küljest sisse ja pahemast wälja. Surm oli filmapiltne, ja ta ei saanud enam midagi rääkida, ohkas ainult üks kord, ja rohkem ei tulnud tema suust häält. Meid oli see kord kõigest 20 meest ja surma ei saanud rohkem, kui tema ühinda.

Kui ta langenud oli ja maha jäänud kohta, mis austelaste wõimu all oli, siis palusid wahtmeister W., alamohwitser D. ja dragun R. eskadroni komanderi käest luba tema surmukeha metlast ära tuua, seft meie kõikide süda ei tahtnud sellega leppida, et ta ühes waenlastega saaks hauda aetud. Komander lubas, ja need mehed tõid ta surmukeha ühte Poola külasse, kaewasime külla suure risti lähedale (risti wõib iga Poola külla uulitsal leida) haua, nagu inimestele ilka; tahtsime ka puusärki teha, aga ei saanud kuskilt laudu, panime siis temal ühe lina alla ja teise peale, ajasime mulla peale ja tegime ka haua üles, nii kudas kodus tehtakse. Ühest aialatist tegime ka risti, kuhu tema nime peale kirjutasime. Selles külas ei olnud puid, muidu oleksime tale parema risti teinud.

Palju terwitfid

Woldemar Jürisson

A. Saweljew.

Meie Matsi järgmine (35.) sõjanummer ilmub

18. aprillil.

Juhanes Schnell,
tootidpet. Kolga w.
Praegu sõjaväeljal.

Juhanes Ball,
Brudast. Praegu sõjaväl-
jal.

Kristjan Metsmann,
Tallinna tr. Praegu sõja-
väeljal.

Rudolf Aleksi,
Tallinnast. Sõjaväljal
latifareti teenistuses.

Aleksander Waher,
Ratwere tr. Praegu sõja-
väeljal.

Juhan Sepp,
Tärvu tr. Praegu sõja-
väeljal.

Gustaw Silberg,
Saaremaalst. Käest haa-
watud. Aueste sõjav.

Jwan Driit,
Wõõfikult. Praegu sõja-
väeljal.

Gustaw Rütman,
Räpina w. Tegewas sõja-
wäes.

Jüri Eier,
Aue Wändra w. 9. deti.
teadmata kadunud.

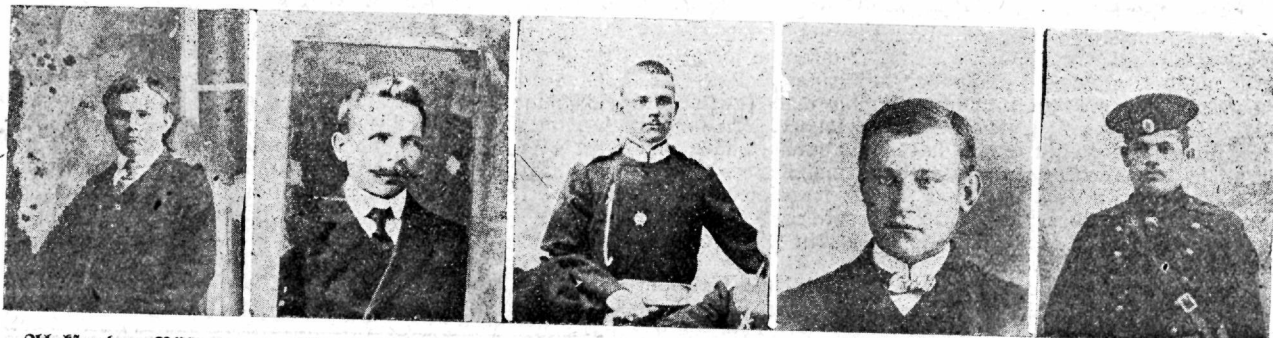
Sergei Moros,
Rõitülast. Praegu sõja-
väeljal.

Aleksander Altsar,
Tallinnast. Wõõsterina sõ-
javäljal.

Julius Lesjel,
Sartumaalt. Praegu sõja-
väeljal.

Eduard Treilmann,
alamobiv. Tuddolinnaft.
Praegu sõjaväljal.

Hons Rõõnwert,
Raasfikult. Praegu sõja-
väeljal.

Aleksander Päjs,
nnast. Praegu sõja-
väeljal.

August Kisser,
Petr. tub. Tegewas sõja-
wäes.

Hans Kallaspoolit,
Pärnu tr. Austerias wan-
gis.

Kustaw Päew,
Rae w. Praegu sõjaväl-
jal.

Eduard Mägi.
Praegu sõjaväljal.

Nikolai Kobach,
Tallinnast. Tegewas sõja-
wäes.

Jaan Lui,
Wiisandist. Sanitarina te-
gewas sõjawäes.

August Nõmberg,
Lehtse w. Tegewas sõja-
wäes.

Juhanes Jõggi
Ratwerc fr. Tegewas sõ-
jawäes.

Ludwig Krass,
Tallinna fr. Sõjawäljal
haigets jäänud.

Hans Ribbar,
S.-Jaani st. R. all labingus-
teadmata kadunud.

Jüri Sommer,
Raplast. Praegu sõjawäl-
jal.

Mihkel Sommer,
Raplast. Praegu sõjawäl-
jal.

Johannes Sommer,
Raplast. „Standarti“ peat.

Jaan Sommer,
Raplast. 5. nov. A. labingus
teadmata kadunud.

Anton Kirkmann,
Laupalt. Saigemajas haige.

Juhan Kirkmann,
wabast. Laupalt. 4 kuud ei
ole teateid.

Karl Kirkmann,
Laupalt. Tegewas sõja-
wäes.

Herman Kirkmann,
wabast. Laupalt. 4 kuud ei
ole teateid.

Juhanes Sats,
Ratwerc fr. R. all tead-
mata kadunud.

Eduard Tittu,
Witratst w. 11. nov. wabe-
maist jalast haawatud.

Alfred Tittu,
wabast. Witratst w. Praegu
sõjawäljal.

Jüri Pällut,
W.-Jaap. sõjas olnud. 17.
nov. 5 kobaist haawatud.

Alek. Pällut,
Ratwercst. Praegu sõja-
wäljal.

Rudolf Bort,
Ratwerc fr. 10. nov. R.
all käest haawatud.

Kustav Woolmann,
Siitumaalt. Saksamaal
wangis.

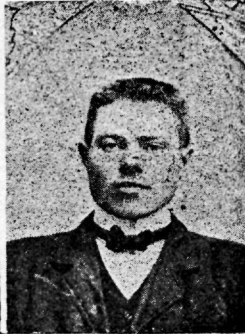
Aleksander Serfhant,
Nostwaft. Tegewas sõja-
wäes.

Otto Suuder,
Tallinnast. Praegu sõja-
wäisjal.

Jaak Riisu,
alamohw. Põltsi w. 23 okt.
sbrapn. surmawalt haawat.

Juhan Depmann,
Taruwaistu w. Praegu sõ-
jawäisjal.

Eduard Jürgenson,
Wijandi tr. Norembrt.
Saksa wangi langenud.

Karl Piir,
Wana-Antslast. Labin-
gus teadmata kadunud.

Willem Talman,
Pujatu w. W.-Jaap. sõjas
olnud. Praegu sõjaw.

Tomas Talman,
Pujatu w. W.-Jaap. sõjas
olnud. Praegu sõjaw.

Mihail Sepp,
Wõlla w. 24. nov. labin-
gus langenud.

Alekf. Raup,
Narwaft. Tegewas sõja-
wäes.

Iwan Sallberg,
Kurefaarest. Augustikuul
Saksa wangi langenud.

Karl Hain,
Niaast. Saksa wangi lan-
genud.

Jaan Wiiding,
Summulit w. Parem. läest
haawat. Uueste sõjaw.

Johannes Aat,
Praegu sõjawäisjal.

Juhan Reifeld,
Aue Wändra w. 17. aug.
õhpetwa kuuliga haawat.

Alekf. Birkenbaum,
Petrogradist. Teadmata
kadunud.

Woldemar Rein,
wabast. Tallinnast. R. all
haawat. Uueste sõjawäisjal.

Karla Boorman,
10. okt. W. labingus tead-
mata kadunud.

Ferdinand Laane,
Wana Kuuste w. 12. weeb-
ruaril haawatud.

Aleksander Kermes,
Siitumaalt. Teadmata ka-
dunud.

Peter Nauts,
Nustatult. Augustikuul
haav. Kodus parandusel.

J. Altojar,
algtooli juhataja Val-
tiskisti. Tegemas sõjaväes.

Johannes Kurik.
Sakslaste kätte wangi lan-
genud.

Johannes Steinberg,
Paide kr. Teadmata kadu-
nud.

Anton Klaudius.
Wahwuse eest Georgi rist.

August Klaudius,
Paidest. Teadmata kadu-
nud.

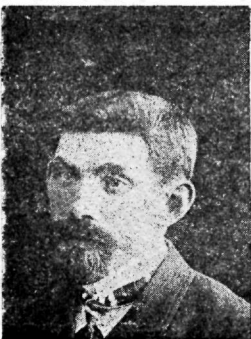
Karla Hamann,
Eall. W.-Jaap. sõjas haa-
wat. ja Georgi r. Praegus.

Johannes Mäematt,
Paidest. 30. aug. E. all
teadmata kadunud.

Jaan Mäematt,
Paidest. 30. aug. E. all
Saksa wangi langenud.

Eduard Grepp,
Ealinnast. Tegemas sõja-
wäes.

Teodor Grepp,
Nustatult. Tegemas sõja-
wäes.

Karl Grepp,
Baltiski hoiu-laenu ühhi.
esimees. Tegemas sõjaw

August Lomingas,
wabatabilt. Praegu sõja-
wäisjel.

Jaan Lomingas,
Lihula w. 8. deeti. parem
dlaft haawatud.

Johann Jõesberg,
Wihterpalu w. Tegemas
sõjaväes.

Otto Rasendorf,
Kirna-Kohatu w. 6. now.
lahingus langenud.

Eduard Sirel,
Eorma kth. 13. aug. haa-
watud. Kodus parandam.

Woldemar Awam,
Ealinnast. Teadmata kadu-
nud

Jaan Woolosberg,
Kullamaalt. Nowembri-
kuul lahingus langenud.

Karla Asfor,
Narvaft. Tegewas sõja-
wäes.

Iwan Ligi,
Muhu Suurest w. Tead-
mata kadunud.

Madis Ligi,
Muhu Suurest w. Praegu
sõjaväljal.

Basili Ligi,
Muhu Suurest w. Tege-
was sõjaväes.

Karl Niin,
Moelt. Tegewas sõjaväes.

Ernst Bumberg,
wabast. Tallinnaft. Jalad
kõlmaft wõdetud.

Paul Uetoa,
Tallinnaft. 26. aug. pabe-
maft klast haawatud.

Rusta Herr,
Moiskelassift. L. all tead-
mata kadunud.

August Koro,
Siunaalt. 2. okt. pabem.
käest haawatud.

August Strandberg,
Padije w. Wahwuse eest
auraha.

Jaan Lüders.
25. aug. taadit teadmata
kadunud.

Otto Lüders,
Järwatandi w. Praegu sõ-
jawäljal.

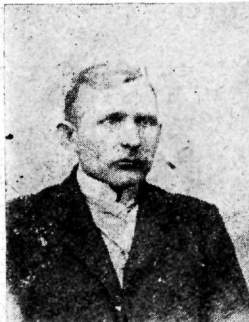
Karl Talts,
Laißare w. Praegu sõja-
wäljal.

Jakob Talts,
Laißare w. B. labingus
käest haawatud.

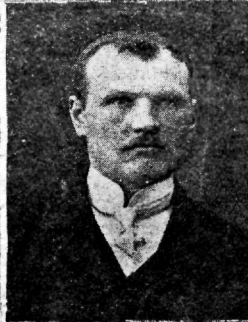
Johannes Landsmann,
Wækülast. G. all teadma-
ta kadunud.

Jaan Amerikas,
Weliße w. 15. sept. teadma-
ta kadunud.

Peeter Kargam,
Aue Wõidust. Saksamaal
wangis.

Peeter Kompus,
Aberna w. 5. detß. haawa-
tud.

August Jalakas,
Narwaft. Augustikuul
teadmata kadunud.

Jüri Parik,
Saapsalu tr. 11. okt. jalaft
haawatud.

Dietrich Blum,
Suddolinnast. Wangi
langenud.

Julius Klaus,
Suddolinnast. Praegu
sõjaväljal.

Gustaw Biekmann,
Raasikult. Praegu sõja-
väljal.

Johannes Meier,
Paide kr. Seadmata labu-
nud.

Gustaw Bilistus,
alamohw. Amlast. Praegu
tegevas sõjaväes.

Oskar Terien,
alamohw. Wiisandi kr.
Praegu sõjaväljal.

Pawel Kalashnikow,
Sakamaal wangis.

S. Engelson,
Tallinnast. Praegu sõja-
väljal.

J. Engelson,
Tallinnast. Tegevas sõja-
väes.

W. Engelson,
Tallinnast. Praegu sõja-
väljal.

Anton Kütt,
Wõistku w. Kirjutajana
sõjaväljal.

Julius Kangur,
man. alamohw. Tegevas
sõjaväes.

Eugen Wischberg,
Sõhwist. Käest haawatud.
Iluste sõjaväljal.

Jüri Rant,
Reilast. Tegevas sõjaväes.

Jaan Prahmann,
Soojare w. Vahemast käest
haawatud.

Oskar Arkipus,
Narwast. 22. sept. Sassa
wangi langenud.

Jaan Timjon,
tootlöp. W. Wändraast. Wa-
ball. sanitarina sõjav.

Karla Abu,
Kose kib. Praegu sõjaväl-
jal.

Juhanes Kuustmann,
tootlöp. Ania w. Praegu
sõjaväljal.

Rom. Kull,
Tallinnast. Tegevas sõja-
väes.

Tõnu Rosenbaum,
Wladimiri w. Tegewas
sõjawäes.

August Tomust,
Wifjandi kr. Tegewas sõ-
jawäes.

Jakob Pajus.
12. nov. l all haawatud.

Willem Kõwerik,
Selme kib. Tegewas sõja-
wäes.

Jaan Pajus,
Pajupa w. Tegewas sõja-
wäes.

Wanfuwal troonil.

Boldemar Urbani roman wabastamise sõjast.

(33. järg).

Weel kord katsus Beatrice teda pehmeks teha. Ta astus jälle ühe sammu lähemale, pani oma käe usaldawalt tema käewarre peale ja fofistas tasa ja etteheitwalt:

„Ugo! Sa ei usalda mind?“

„Ei. Ma tahan tingimata kindlustust.“

Beatrice jõupingutus oli asjata. Ta tundis jõudu raugawat. „See küll,“ ütles ta siis, „oota! Ma kufsun isa!“

Sellega astus ta, pealtnäha rahulikult, toast wälja.

Hertsog Ugo istus, ootama jäädes, diwani peale, kuna aga Beatrice juba lähema paari minuti jooksul tagasi ei tulnud, siis wõttis ta neiu poolt maha jäetud romani ja hakkas seda lehitsema. See oli lugu ühest ohwiterist, kes mänuwõlgade katmiseks warastanud oli. Hertsog Ugot ei huwitanud ta see ja ta wiskas raamatu uueste nurka. Kuna Beatrice ifka weel ei tulnud, siis hakkas ta toas pikka-misi ja mõttes edasi-tagasi käima. Ta mõtles wäga targaste teinud olewat, et neid kirjasi Beatricele ei andnud. Ta tegi otsuseks, neid prefektile ka ainult kirjaliku lepingu wastu anda. Mispärast ei pidanud ta ennaft kindlustama? Bealegi, kui seda wõis, seft prefekt oli nüüd tema käpa all. Tootustel ja lubadustel ei ole wäärtust, kui nad ilma tunnistajateta on antud. Ainult see, mis must walge peal seisab, on kindel ja selge.

Beatrice jäi ifka weel ära. Mis pidi see tähendama? Ei saanud ta ifaga kokku? „Oh ei,“ rahustas Ugo ennaft, „neil on wist nii mõnedki punktid kaawara asjus läbi rääkida.“ Paar korda oli hertsogil, nagu kuuleks ta kofas ruttawaid sammusi ja uste paugutamist, aga ta ei pidanud seda täht-

sats ja jattas oma jalutamist oma tulewase abitaasa salongis edasi. Ja mõte selle kauni naisterahwa peale suigutas teda nagu magusasse unesse. Muidugi lahkus ta kofe riigiteenistuseft, niipea kui abieluse on astunud. Mis jaoks siis weel teift her- rasi teenida, kui ta ife herrat wõib mängida? Kõigepealt läheks ta muidugi mõneks kuuks maale oma mõisadesse — need olid praegu küll, kahjuks, weel prefekti omad, aga warsti saawad nad ju tema omadeks — et rahulikult ära oodata, mis rewolut- sioni nõiakatlas wälja keeb. Pärast, kui kõik möö- das, tuleb ta Neapolisse tagasi, annab ife wõdraspidu teife järele ja elab ülepea niifugust lõbusat, mureta elu, nagu see temal ammu juba unistustes ees hõljunud.

Korraga jäi ta jahmatades seisma. Kas ei olnud see soldatite marsimine, mis kostis? Kofe aga tuli tal meelde, et prefekti juures ju tunnimehi wahetatakse, nii et soldatite ilmumises midagi eba- harilikku ei ole. Ta waatas kella ja nägi, et Beatrice teda juba üle pooletunni oodata oli lastnud. Nüüd läks ta ometi rahutuks. Mis pidi see tähendama?

Selsamal filmapilgul aga astus Beatrice juba fisse. Ta oli ebaharilikult kahwatu ja wäga tõfine.

„Herra hertsog,“ tähendas ta wäsinult ja ndr- galt naeratada katsudes, „ma loodan, et te wäga karsitu ei ole. Mu isal on tungiwaid asju õiendada; ta tuleb warsti.“

„Oh, mul on aega,“ trööstis hertsog Ugo teda naeratades.

Beatrice jäi kuulatades ufse juurde seisatama, mis hertsogi tähelpanemist aratas. Wäljas pidi midagi sündima. See oli temal selge. Uga mis asja, seda ta weel ei teadnud.

„Mis teil on? Teie ei ole terwe, Beatrice?“

„Oh, ei midagi — aga wabandage mind weel filmapilguks. Ma olen kofe jälle tagasi,“ ütles ta ja läks kiirelt jookstes läbi toa teife ufse juurde, mille kaudu Usjunta ennemalt kadunud oli. Ufse peal waatas ta weel korrafs ringi, ja alles siis, kui ta ifa teifest ufseft fisse astuwat nägi, kadus ta.

Poolamaa kunstnikkude kujutusel.

Saadal. G. Rutssewitschi maali järel.

Ruttu ja äritatult astus prefekt sisse. „Herra hertsog,“ ütles ta kiirelt, aga aupakklikult ja paenduwalt nagu alati, „mul on väga kahju, et minu majas —“

„Mis siis lahti on, herra prefekt?“ kostis hertsog waele.

Prefekt waatas ruttu ringi, nagu näha püüdes, kas nad tõeste üksi on. Siis jattas ta tasa edasi: „Mis ta ei juhtuks, pidage alati meeles, et ma igal tingimisel walmis olen teid aitama. Meie näeme homme üksteist jälle.“

Ilma et hertsogil aega oleks olnud oma imestust awaldada, tegi üks teener samal filmapilgul ufse laiali lahti ja sisse astus kuninga gaardiwäe ohwitser mitme soldatiga.

Nüüd alles märkas hertsog, millesse asi puutus. Ta taganes ruttu ja tõmbas mõõga.

„Seisa!“ käsutas ohwitser, hertsogile lähinedes. „Kuninga nimel, herra hertsog, teie olete minu wang. Palun, andke oma mõõk!“

„Mis?“ müristas hertsog, „teie julgete —“

„Ma ei julge midagi,“ ütles ohwitser waele, „waid täidan ainult minule antud wangiwõtmise käsku. Kõige wähema wastupaneku puhul lasen teie peale.“

Ohwitser näitas wangistamise käsku. „Ufalduse rikkumise ja warguse pärast teenistuses kohe wangi wõtta,“ luges ta ärewusest wärisedes. Wangistamise käsk oli sõjaministri Ritucci poolt alla kirjutatud.

Soldatid seisid laskewalmis ufse all.

Tekkis pikk piinlik waheaeg, siis haakis hertsog oma mõõga lahti ja andis selle, ilma et sõnagi oleks lausunud, aga kahwatanult kui lumi, ohwitserile. Näha oli, et ta wiha pärast lämbuda ähwardas. Ilma pikema jututa oli temal mõte tulnud, et selle wiguri temale prefekt on mänginud.

„Palun, herra hertsog,“ ütles ohwitser, teda käe liigutusega kaasa minema kutsudes.

„Herra prefekt —“ algas Ugo, kui sellest mööda astus.

See ulatas kohe mõlemad käed jumalaga jätmiseks. „Ragu teile juba ütlesin, herra hertsog,“ ütles ta ruttu waele, „palun teid mind, kui sõpra, meeles pidada. Ma tahan kohe teie wabastamiseks sammusi astuda. Teie teate ju, mis sugusel põhjusel. Beatrice on kowastuse pärast pooluimane. Ma loodan, et see segadus juba homme selgib ja te jälle wabaks saate.“

Hertsog Ugo waatas tema otša, aga selle fileda lahke diplomadi näo peal ei olnud midagi filma-

torfawat märgata. See oli ühesugune ladus, nagu alati.

„Hea küll, ma ootan teid homme, herra prefekt. Aga ainult homme,“ ütles ta tasa.

„Ma tulen kindlaste. Võite julge olla. Veel forid, ma kahjatsen lõpmata, herra hertsog, et minu majas —“

Hertsog terwitas lühidalt ja astus uksest välja, soldatid kannul.

Sügawalt hingates jäi prefekt filmapilguks seisma ja waatas neile järele. Siis pani ta käed wahelite üle rinna ja waatas mõttes oma ette maha.

Beatrice tormas tuppa. Tema järele astus ka Asunta aralt nähtawale.

„Isa,“ hüüdis Beatrice ärewuses, „ja mis nüüd?“

Isa wajutas ta õrnalt rinnale. „Tean mina seda, mu laps?“ küsis ta kurwalt. „Meie oleme ahwardawa hoobi nüüd filmapilguks kõrwaldanud. Meie oleme aega wõitnud. Mis tahad so veel? Mis on meie terwe elu muud kui wõidetud aeg?“

„Aga ta annab need kirjad välja!“

„Seda ta nimelt ei tee, mu laps Selles seisab just see kasu. Kui ta need välja annab, satub ta weel lollimasse seisukorda, ja ei saa seal ega siin midagi enam parandada. Seda teab ta wäga hästi. Paariks päewaks on tal nii siis peamurdmist küllalt, kuidas praegusest täbarast seisukorrast välja pääseda. Homme hommikul lähen sõjaminiistri juurde, ja siis tema juurde. Ja lõppude lõpuks ei jää tal ifka midagi üle, kui oodata, kuni — segadused selguwad. Ja et see niipea ei sünniks, selle eest tahan ma juba hoolt kanda.“

Eht need isa sõnad nüüd küll Beatrice muret täieste ei kõrwaldanud, pidi ta ennast esiotsa siiski sellega rahule andma, et prefekt ju seni alati abinõusi ja teesi leidnud hädaohutusest välja pääsemiseks. Lootuses, et see temal ka nüüd korda läheb, seisis tema terwe troost.

20.

Ühtlugu kaswawas ärewuses läksid järgnewad nädalad mööda. Peaaegu iga päew tõi Mlam-Italiast uusi Hiobi-sõnumeid Neapolisse. Wäepõgenemised, rahwa awalik märs sõjawäe ja ametnikude wastu olid päewakorral. Ilma mööga hoobita oli Regio käest ära antud, Mebondezi ja Briganti sõjawäed panid pealetungiwate garibaldlaste ees sõjariistad maha, oma soldatid rebisid Miledo laagris kindral Briganti hobuse seljast ja kiskusid tükkideks; kindral Ghio andis ilma suurtüki pauguta alla ja garibaldlased said sel kombel ühe hoobiga kümmetuhat püssi, kolmkümmend suurtüki ja kahesajada hoost, lugemata hulk toidu- ja sõjamoona weel arwamata. Potenzas ajasid elanikud iseoma jõul ja ilma et Garibaldi poolt toetust ära oleksid ootanud, kuninglikud sõjawäed minema; kihutuslehed ja proklamatsioonid lendasid läbi maa ja äratasid rahwast wabaduse nimel üleüldiseks tormijooksuks ühinema.

Sõwitades ja äratades, kaasatistudes ja maha tallates, ahwardawalt mürisedes nagu kauge kõu, weriselt ja metsiku hooga lähines rewolutsion kuninga kantšile Neapolile ifka lähemale ja see alles weel hiljuti elaw linn muutus ifka tühjemaks ja maha jäetumaks.

(Järgneb.)

Mäsfuulikumine Türgi naisterahwaste seas.

Dardanellide pommitamisest teada saades panid Konstantinopoli naisterahwad tubneri lossi ees waemulise meelewalduse toime.

Sõda.

Maa keeb ja lohab weremõllus
Ja taewa tõuseb tema aur.
Siin tuhanded on tapluses,
Kes surma külwad wahwaste.

Maa wäriseb ja kõigub — katkeb,
Ja loodus lehtest laguneb.
Suurtüki mürin, püssi pragin
On kuuljast kurdi sünnitan'd!

Suits, tolm ja tule terwitused
On inimese totrats tein'd:
Kes raiub, furmab masinikult
Ja purustab, mis kätte saab.

Pauk paugu järel kõlab kraawist
Ja tuli tõuseb tulbana.
Srapnelli wuhin, kuuli sumin
On päris põrgu ilma loond.

Siin weri nõuab were hinda,
Ja wahwam ifka wõitjaks jääb;
Siin ehtsa piina, waewa
Poeg maksab kätte ohtraste.

Küll rahupäike saab siin tõusma.
Kui faks on murtud täieste!

Joh. Illisjõn.

Cesti sõjamees.

Soontagas, 14. märtsil 1915. a.

Salakuulajad.

Pildid sõja- ja rahuajast.

II.

Peale nende rahuaja salakuulajate on, nagu me minemas numbris tähendasime ja nagu see üleüldiselt teada on, ka salakuulajaid, kes sõja ajal oma isamaa kasuks salakuulamise tööd teevad, kuigi neil sealjuures iga filmapilk alatut surma on oodata. Leidub muidugi, aga ka küllalt südametunnistusteta lurjuseid, kes salakuulamise ametit ainult raha pärast peavad, ja need mehed saavad ka sellega walmis, et oma isamaa äraannawad, kui aga seda wa' kõlilisemat mammonat tuleb. On aga ka inimesi, kes endid sõja ajal ainult sellepärast salakuulajateks annawad, et nad ärewust ja hädaohtu armastawad, ja et see kawalust, ofawust, waimukindlust nõudew tegewus neile sedafama lõbu soetab, mida kütt jahi peal tunneb. See on siis nii ütelda salakuulamise sport ja üks sühkese spordi armastajatest oli Napoleoni I ajal üks jakslane, nimega Schulmeister. See oli Freistedti kirikuõpetaja poeg, kes ülikooli lõpetanud, kuid omale mingit kindlat ametit polnud walinud. Kui Napoleon Austriaga sõda algas, murettes Schulmeister enesele luba Napoleoni jutule saada ja pakkus ennaft sellele salakuulajaks. Kuid Napoleon liikas tema ettepaneku tagasi. Paari minuti pärast ilmus keisri ette üks wana mees sellesama ettepanekuga ja sai sellesama saatuse ofalitseks. Ara minnes pööras paluja ümber, ja Napoleon nägi, et see seesama Schulmeister oli, kes aga oma kõgu ja nägu nii hästi moonutatada wõis, et tal praegu õnneks oli läinud ifegi Napoleoni petta. Seda nähes palkas Napoleon Schulmeisteri oma teenistusesse ja andis talle ühe ülesande, mille see ka rahuldawalt täitis. Pärastpoole ostas ta oma hästi õnnestanud salakuulamistega Napoleoni terwet ufaldust wõita, ja waewalt leidub weel teist inimest, kes nii kawal, ofaw ja julge oleks olnud, kui tema. Ta oli salakuulajaks otsekui loodud. Ta wõis filmapilguga oma kaju muuta ja käis waenlase laagris lord sõjalannatajana, sealtamast heinakoormat wedawa talupojana, siis jälle lollafana wõi poolkõlmanud kerjusena ringi. Nüti oli ta ifegi ühe waenlase kindrali teenriks ja wiis lord kutfarina ühe noore printsi Prantsuse laagrisse.

Napoleon maksis temale salakuulamise läbi saadud tähtsate teadete eest küll head hinda, aga lastis teda ka halastamata oma põlgustu tunda, ja kui Schulmeister lord omale aulegioni tähte palus, wastas Napoleon: „salakuulajatele makstakse palka, aga aumärkisi neile ei anta!”

Peale rahu jalalepeadmisest ja Napoleoni wäljasaatmisest elas Schulmeister weel kauemat aega jõuka mehena oma salakuulamise läbi teenitud kapitalist Strafsburgis Colwari uul., kus ta 1843. aastal suri. Oma kodupaika ei tohtinud ta aga enam näguda. Kui ta lord siiski, koduigatsusest aetult, sinna julges minna, pefsid talupojad ta nii kangeste läbi, et ta ainult politseinikude kaitsele weel sealt lahuda wõis. Peale tema surma langes tema warandus arwatawaste Prantsuse kroonule tagasi, ainult tema perenaine sai weel eluuegset pajukit 500 franki aastas.

Jäärkanis elaw oli salakuulajate tegewus 1870. aastal, kui Paris kuudekaupa Saksa sõjawägede poolt ümber piiratud oli. Endine Pariisi posti ja telegrafi ülem kirjeldab seda järgmiselt:

„Telegrammide ja tähtsate paberite peitmiseks oli meil hull abinõu, ja ma nimetan nende seast kõigepealt saapataldasi. Need olid ifeäraldi selle jaoks ette walmistatud ja nende sisse oli õnar jäetud, kuhu paber pandi. Muudu seda üles ei leitud, kui ei saapad tükkideks lõigati. Tarwitati ka kahelordset müttinokka, kahset wasplaadist lokku joodetud, seest õõnsaid ja riidega ületõmmatud kuuenõpa, kapi käepi-

Inglise ratsawäe jalk kodumaa ranna ääres wahiteenistusel.

demeid, figarisi, wihmawarju traatisi, seest õõnsat walehammast, hariliku taskunõu pead, seest õõnsaid wõtmeid ja waskrasast. Tarwitati ka wäikest pählisuurust, õõnsat kuulitust, mida hädaohu puhul alla neelata wõis. Tabasid waenlased meie käskjalad kinni, siis wõeti nad peale kühkudest ületuulamisest ihualasti ja ofitti nende riided, müttid, saapad, pefu tükk-tükilt läbi, harutati lahti ja lõigati tükkideks. Ka mees ife ofitti pealaeft jalawarwani piimliku hoolega läbi.”

Pariisi ümberpiirawa Saksa sõjawäe politsei ülem, riiginõunik Stieber, kelle ülesandeks salakuulajate järewalwamine oli, teatas huuwitawaid lugusi salakuulajate üle, keda ta Versailles üles leidnud. Nii kirjutas ta näituseks, sealt oma abikaasale 20. oktobril: „Eila tegin hea piüigi. Prantsuse saatkonna wanem nõunik Le Sourd, kes omal ajal Berlinis suurt ofa etendas ja krahw Bismarckile õige wäljakutsuwalt sõjakuulutuse ära andis, wiibis siin wõõra nime all ühe kõrgeft sooft naisterahwa juures. Minu politsei, mis siin juba üsna hästi töötab, sai temast haifu ninasse. Ma wõtsin ta ifiklikult wangi ja saatsin ta wahisalgale kaitse Mainzi kindlusesse. Ta protesteeris päris mehifelt, aga ma küpsin temalt üsna lihtsalt: „Kui meie saatkonna wanemal nõunikul Solmsil õnnetus oleks täna ennaft Pariisi prantslastest tabada lasta, mis sünniks küll temaga?”

2. nowembril 1870 kirjutas Stieber oma naisele: „Täna leidstime salaihenduse üles, mis siit Pariisi wahet töötab. Püüdsime nimelt ife kirja kinni, mis siinsele prokurörile Pariisist oli saadetud. Sel põhjusel panin kohe prokurörile tema enese wangihoonesse kinni. Ka ife kohtuniku wõtsin wangi. Meie linna ja Pariisi wahel on hull salakirjast wahetatud.”

„Järeluurimine Versailles ja Pariisi wahelise salaihenduse üle toob ifka uusi teoasju päewawalgele,” kirjutas Stieber päew hiljemalt oma naisele. „Homme pean selles asjas küll ife piltilusa krahwinna de la Torre wangi wõtma. Rahju on mul küll mõtelda, et ka see ilus, aukandjatest jumaldatud naisterahwas maha lastakse, nagu teised salakuulajad enne ja pärast teda, aga parata pole midagi: ma pean oma kohust täitma. Kristlikule inimisearmastusele ei ole siin maad. Ka meie peale ei heidetats armu, niipea kui nende wõimu all oleme.”

22. detsembril lasi Stieber kolme jalawäe bataljoni, kahes dragunite eskadroni ja ife suurtükkide batariet toetusel oma politseinikude läbi igalpool terwes Versailles läbiotkimisi teha, et kahtlast ifikuid üles leida. Sada wiitsümmend inimest wõeti esimese hoobiga wangi, kelledest aga pärast üks ofa wabaks lasti. Wangiwõetute seas oli palju Prantsuse salakuulajaid, „kes kõik maha lasta olekfid tulnud,” aga kelledest mõnele siiski surmaotsus wangistuseks ümber muudeti, seft

Ärimees on ikka ärimees.

„Kuule, Strippe, kas meie hakkap warsti peld kindma?“
 „M, wat, Mehwoke, mis sinu motelep? Miit on seja aeg ja, wat', mina itelep full, et mul hoopis tikkis ihe teine idee peal tulep, mis its „gefchw“ olep.“
 Cladiator.

et nende kuritegu, nagu Stieber ise awalikult ütleb, millegis muus ei seisnud, kui selles, „et nad nimelt prantslased olid ja ehtsate Prantsufemaa poegadena talitafid...“

Salakuulajate kohta on taunis kindlad rahwuswahelised põhjused wälja kujunenud. Rahwuswahelise seaduse järele peetakse salakuulajatets ainult erariietes sõjamehi ja teisi inimesi, kes sõjamehed ei ole. Kui aga mõni soldat wõi ohwitser oma harilikus mundris waenlase seisutohale hiilab, wõi kui ta maatuulamisele kinni wõetakse, siis käidakse temaga nagu sõjamehega ümber ja peetakse teda lihtsalt sõjawangiks. Sga erariietes istuga aga, keda sõjategevuse ajal salakuulamise pealt tabatakse, käidakse kui salakuulajaga ümber, ka siis, kui ta päriselt soldat wõi ohwitser on. Näituseks, kudas seesuguste salakuulajatega talitatakse, olgu järgmine: Metzi ümberpiiramise puhul oli üks Saksa ratsawäe ohwitser, Becklini mitmekordse miljonäri poeg, oma seltsimeestega kihla wedanud, et ta salaja Metzi hiilab ja seal sõnumeid toob. See noormees kõneles hästi Prantsuse keelt, oli ka kauemat aega Prantsufemaal elanud, mille tõttu tal prantslaste elukombed põhjalikult tuntud olid. Ta muretsees omale talupoja riided, hiilas läbi eelwahtide ja jõudis õnnelikult Metzi. Seal korjas ta terve rea huwitawaid teateid ja jõudis ka õnnelikult kindlusest jälle wälja. Wiimasel filmapilgul aga langes ta siiski lõhku. Kui ta wiimasest wahikohast kindluse wärawa ees mööda astus, tõrkas sealseiswal Prantsuse alamohwitseril silma, et talupojal briljant-sõrmus sõrmes oli. Ta wõeti kinni ja wiidi kordenbandi ette. Siis tunnistas ta ülles, et ta Preisi ohwitser on ja lootis wist küll, et temaga selle põhjal mitte kui salakuulajaga, waid nagu sõjawangiga ümber käidakse. Metzi kindluse walitus päris ka Preisi eelwahtidelt järele, kas kinni wõetud salakuulaja tõeste ohwitser on. Preisi walitus tõendas seda ja sai järgmisel päewal teate, et see meeletu julge noormees salakuulajana maha lastud on. Kahllemata oli prantslastel selles ka õigus, sest et ta erariietes kinni wõeti.

Rupumees.

„Karl! Kas lastsid ikka kõik kirjad postikasti?“
 „Mii! Wõite täieste rahul olla! Ühel oli „rutuline“ peale kirjutatud, selle lastin weel esimesena.“

„Teaduse“ kirjastusel ilmunud raamatud

Pildid Wenemaa ajalooft. 1. Hind 50 kop. Sifu. Wõitlus aujärje pärast. Katarina II armuosalised. Pugatshewi mäis. Katarina II walituse aeg on üks huwitawamateft ajajärludeft Wenemaa ajalooft ja igauks loeb seda raamatut suure huwitusega. Iseäransis wõitlus trooni pärast ja armuosaliste lood esinewad esimest korga trikifõnas meie lugijatele.

Pildid Wenemaa ajalooft. 2. Sifu: Pildid Wenemaa pärisorjuseft, looftri wangikojad. Hind 25 kop. Waemalt on enne keegi neid kuulmata asju lugenud, mis ta nüüd ülemaailma rahwaste raamatus leiab.

Abielu ajalugu. Piltidega. Ainult täiealistele. Hind 50 kopikat. Raamat käsitab abielu tekkimist ja arenemist kõigi maailma rahwaste juures.

Kõige wanemast ajast meie päiwini tuntud rahwaste abielu ja armastuse wiisid nende kombete kirjeldusega leiab lugija sellest raamatust.

Raamat on sedawõrd huwitaw, et tema soowitamine siinkohal asjata oleks.

Soowitame täiealistele mõttega läbi lugeda.

Retserikohtud. Kujutused munga- ja nunnaklooftrite elust ning Jeefuse ordu tegewuseft. J. Jühling. Piltidega. Hind 80 kop.

„Retserikohtude“ lugemist soowitame kõigile, niihästi noortele kui wanadele. Meie õnnetu kodumaa ei jäänud sellest meeletumast pappide määratsusetuhinaft puutumata, waid ka siin lõdmasiwad tuleriidad ja kõrbesiwad inimesed iteldawaste Jumala auks.

Saada igast raamatukaupluseft. Pealadu „Teaduse“ raamatukaupluses Tallinnas, Riiütl ja Harju uul. nurgal 15/46. Sisjefüit Riiütl uul.

Tellimise adref: Ревель—Tallinna „Тeadусь“—„Teabus“

Mehed omakeskil.

„Teie proua on juba maale sõitnud, nagu ma kuulen!... Kudas siis elu nüüd läheb?“

„Oh, tänan, wäga hästi — ei tunne millegist puudust lewat!“

Cesti sõjamehe maršs.

(Preobrašenski maršs.)

1. Ü-les, ü-les Cest-i wennab, Min-ge wae-nu-
Põ-lis-tele waen-las-tele Hoo-pi and-ma
2. Hoid-ke, et me kodupinda Sa-ja wäed ei
E-ga me-ie nai-si, lap-si Ken-de käed ei
3. Mitte jammu wõi-tu saa-da Ei wõi ku-ri
4. Seis-ku alati teil mee-les E-si-i-sab
5. Ke-da mi-tu sada aas-tat Kõ-hu-nud on
Waimustatult la-hin-gus-se Cest-ti me-heb
Tead-ke, Cesti me-he sü-da S-ial-gi ei

Lõpp.

1. wäl-ja-le. 1. Kuulsa Wene wä-e kestel
jul-ges-te.
2. rü-we-taks. 2. Soowib koduste poolt jaatwad
teo-taks.
3. Saksamaa, 3. Sel-le-pä-rast Cest-i wennab
tant-si-ma.
4. me-hi-sed, 4. Müüd on ajad lät-te jõudnud,
jaks-la-sed.
5. tor-ma-ke, 5. Hä-wi-ta-ge ah-ne ju-gu
wä-ri-se.

1. Wõi-du-ri-kalt Ii-lu-ge, Ar-ge a-raht
2. Waenuteel teid a-la-ti: Et se-alt
3. Kuulsa Wene wä-e seas Wõi-del-ge ees-
4. Kus te' kätte ta-ju-te Kõh-ja-ga, mis
5. Ku-ni ot-sa Iõ-peb ta, Siis teist peetaks

1. ee-mal jää-ge, Lahin-gusse tor-ma-ke.
2. wõitjanate jäl-le Tu-let-si-te ta-ga-si.
3. ku-ju-li-kult, Ainult wõit teil seis-ku peas.
4. Sa-ja rüüt-lid Tei-nud nei-le wa-na-s-te.
5. pal-ju lu-gu, Kõik teil hüüdwad: „Hurraa!“

S. Kuulspilduja.

Eneseftki mõista.

„... Ma lähen ainult sellele mehele, keda ma armastan!“
„Aga kui üks hästi rikas mees sind kosib?“
„Keda... teda armastaksin ma eneseftki mõista!“

Ajakohane raamat.

Jahimehe käsiraamat.

Täielik piisfitundmise, piisfitheaduse proovimise, ojava piisfilastmise, haawlite ja piisfitrohu walmistamise õpetus. Linnukoera tõud, kaswatus ja õpetamine. Jahipidamise wiisid. Jahiloomad ja jahilinnud. Ustaw seltsiline ja tark nõuandja jahimeestele. Sind 70 kop.

Tellimise aadress:

Ревель, книгоиздательство „Теадусь“.

Rutikas wõitfogu.

Walitsuse poolt saadetakse kõrgem ametnik maale järele waatama, kas teise ministeriumikooli asutamine, mida X. wald soowib, seal täieste tarwilik on. Selgub, et ikkagi waja on uus ehitada või wana suurendada. Wõitfogu koosolekul pärib ametnik, kui palju siis wald omalt poolt mõtleb anda. Wõlimehed arutawad juba kaua, aga ametnik ei saa ikka weel wastust. „Noh,“ käib ta peale, „kroonu ei wõi ometi kõike oma peale wõtta — teie peate omalt poolt midagi juurde muretsema.“

„Meie,“ wastab wallawanem, „meie muretseme lappesid!“

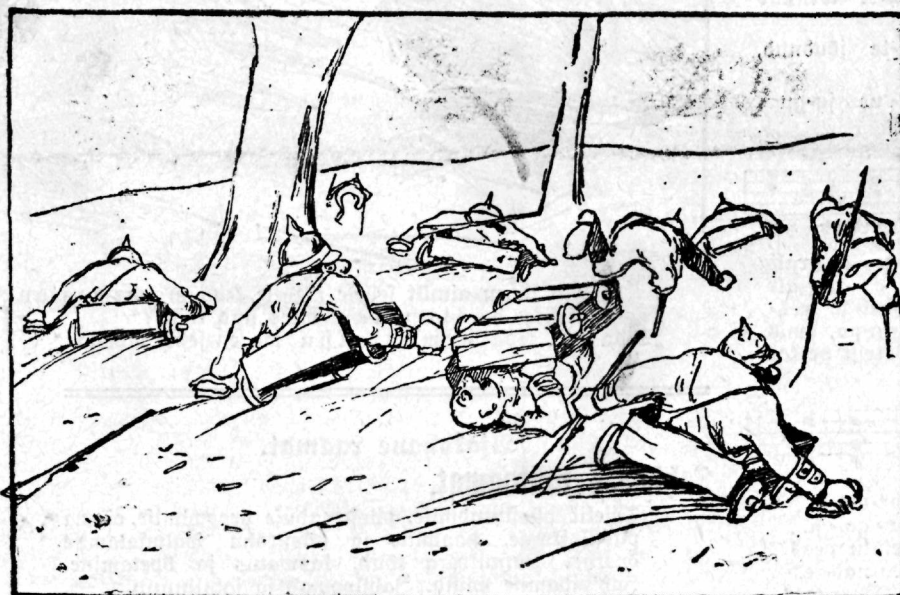
Siendus.

Otto Suuder, kelle pilt käesolewas lehes ilmub, on nagu meile täiendawalt teatatakse, sakslaste wastu wõideldes pahemast käest ja paremast jalast haawatud. August Klaudiviuse kohta, kelle pilt käesolewas lehes ära trükitud, teatatakse, et ta praegu Saksamaal wangi on. Udermanni ristiniimi, kelle pilt meie lehe 32. numbris ilmub, ei ole, nagu meile teatatakse, mitte Heinrich, waid Rudolf.

Saksamaa sõjahaawatuteft uueste kofku featud „wärsked“ wäetorpused.

Eulejoonel.

Pögenemisel.

Wabandas.

D n u: „Kui mul nii palju wõlgafi oleks kui sinul — ei saaks ma ühelgi ööl rahulikut magada!“

D e p o e g (nutralt): „Sellegipärast ma ju ka alati nii kaua tõrjus istun!“

Wali ülemus.

„Ma palun kolmeks päewaks koju käima!“

„Mis jaoks teil seda waja on?“

„Wanaema on suremas!“

„Minugipoolest! .. Kui aga wanaema selle kolme päewaga surunud ei ole, lähete kahets nädalaks aresti!“

Noor perenaine.

„Täna hommikul jäi mu kõõgittidruul nii äkitselt haigeks, et ma ise pidin lõunat walmistama!“

„Ja on ta nüüd jälle terve?“

„Jah... aga nüüd on mu mees haige!“

Kohtukoost.

K o h t u n i k: „Teie pliiate siis tõendada, et päris joobnud olite, kui selle palitu warastajate?“

K a e b e a l u n e: „Muidugi — muidu oleksin ometi parema wõtnud!“

Tähtis isik.

„Mis, Mats, ja aitad ka juba oma isa ehitustööd?“

„Jah. Isa ei kuule enam hästi, ja seal pean ma tähele panema, mil kell talsteift lööb!“

Peenite perekond.

P r i t s (isale, kes sohwa peal puhkab): „Jä, ema lafeb ütelda, et ja warsti üles tõuseksid... kohtupriistaw ootab juba sohwa peale!“

Dskas.

W a n g i w a h t (läbi ufseangu rääkides): „Mis on sul ifka weel ufse kallal raputamist, kui ma ta kord juba kinni olen pannud?“

W a n g: „Ma waatan ainult igakord järele, kas ta ka hästi kinni on!“

☐ ☐ „Meie Matfi“ aastatekijad saawad hinnata kaasa: ☐ ☐

Seinakalender 1915. Teaduse tähtsamat 1915. a. — 15 f. Tallinna linna plaan — 25 f. 6 ja 7 Moosese raamat — 2 r. Elutungi awaldufed — 60 f. Seitsme liiduriigi hümnufed — 40 f. Kodune kofk — 1 r.

Kaasanded, wäljaarwatud seni weel ilmumata „Seitsme liiduriigi hümnufed“ saadetakse kofe peale tellimiseraha kättesaamist ära. Kuudewitfi tellijad saawad kaasanded ofataupa.

Järektehtud „Meie Matfi“ eest hoiatame!

Асс. соед. цензурою. Wastutaw toimetaja Jakob Jaafon. Wäljaandja J. Murd. M. Schiffer'i trükk. Tallinnas.